

REFERENCES

13. Duden. Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. vom Wiss. Rat d. Dudenred : Dr. Matthias Wermke. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2003. 1892 S.
 14. Wahrig G. Deutsches Wörterbuch : In 6 Bd. / Hrsg. von Gerhard Wahrig, Hildegord Krämer, Harald Zimmermann. Stuttgart : F. A. Brockhaus Wiesbaden, Deutsche Verlags-Anstalt, 1980. 5310 S.
- List of illustrative sources
1. Goethe J. W. Gedichte. Moskau : Progreß, 1979. 503 S.
 2. Heines Werke: In 5 Bd. Weimar : Volksverlag, 1961. Bd. 1; 2. 619 S.
 3. Morgenstern Ch. Gesammelte Werke. Wien : Wiener Verlag, 1995. 615 S.
 4. Rilke R. Gedichte. Berlin : Insel Verlag, 2000. 878 S.

УДК : 81'38

DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2020.823.172-178>

Нестеренко Т.
(Кропивницький)

СТИЛІСТИКА КОЛЬОРОНАЗВИ «ЖОВТИЙ» ТА ЇЇ ВІДТІНКІВ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАнь НАДІЙКИ ГЕРБИШ)

У статті здійснено стилістичний аналіз колористичної лексики на позначення жовтого та його відтінків в оповіданнях Надійки Гербиш. Визначено, що кольороназва «жовтий» та її відтінки є носіями позитивних конотацій, які авторка використовує з метою відображення внутрішнього світу людини через її зовнішні характеристики та майстерного змалювання явищ природи, зокрема осінніх пейзажів.

Ключові слова: колористична лексика, кольороназва «жовтий», семантична структура колоратива, індивідуально-авторський стиль.

В статье осуществлен стилистический анализ колористической лексики для обозначения желтого и его оттенков в рассказах Надийки Гербиш. Определено, что цветоназвание «желтый» и его оттенки являются носителями положительных коннотаций, которые автор использует для отражения внутреннего мира человека путем характеристики его внешности и для мастерского изображения природы, в частности осенних пейзажей.

Ключевые слова: колористическая лексика, цветоназвание «желтый», семантическая структура колоратива, индивидуально-авторский стиль.

The article deals with stylistic analysis of coloristic vocabulary indicating the color yellow and its shades in short stories by Nadiika Herbish. It has been determined that color tokens in the texts of her collections "Warm Stories for Coffee" and "Warm Stories for Chocolate" have vivid features, the study of which will contribute to a deeper understanding of function of colornames in creation of artistic text, as well as their role in formation of the individual style of Nadiika Herbish.

The author presents three thematic groups of yellow in her stories: 1) household items; 2) light sources; 3) natural phenomena. It has been determined that the colorname "yellow" and its equivalents, in particular "golden" are used in the positive meaning "sunlit, solar". Semantic structure of the colorname "golden" ("золотий") is enriched by using suffixes that mark a trait as incomplete: "-ав-", "-ист-" (золотавий, золотистий), particles like gilded (позолочений), nouns like gold (золото). Epithets like "vanilla lanterns" and "sand cookie-colored houses" indicate that yellow contributes to creation of not only visual, but taste images as well.

It has been proven that yellow has a considerable number of shades with names that have a transparent semantic-morphological structure. Warm shades of yellow that are named after objects and phenomena of objective reality, indicate their color quality indirectly and by gradation: hot yellow "жовтогарячий" – orange "помаранчевий", ginger "рудий", tangerine "мандариновий", ripe persimmon "спілої хурми". The origin and semantics of these colors is analyzed. It is proven that in works by Nadiika Herbish the colorname "orange" is the most actively used. Three thematic groups of the adjective "orange" are identified: 1) color of fruits; 2) interior of a room; 3) colors of nature (autumn).

Nadiika Herbish creatively and boldly uses lexical and stylistic capabilities of coloratives in autumn landscape essays. In her story "A Colorful Tale of Autumn" the author uses the method of gradation, or escalation of shades. The stylistic effect is based on the dominant hot yellow and consecutive accumulation of synonyms, gradation and adjective form usage.

Key words: coloristic vocabulary, the colorname "yellow", semantic structure of colorative, author's individual style.

Постановка проблеми дослідження. Проблема семантики та естетичної значущості кольороназв у художньому тексті постійно цікавить науковців (І. М. Бабій, Г. А. Губарева, О. Н. Дзівак, О. М. Крижанська, А. П. Критенко [1; 2; 3; 4; 5] та ін.). У новітніх дослідженнях функційної семантики колоративів ураховуються як позамовна інформація про феномен кольору, так і його місце та роль у формуванні національної мовної картини світу, що дає змогу простежити смислову перспективу розгортання колірних образів. Крім того, естетичні трансформації кольороназв аналізують із застосуванням теорії поля, що забезпечує системність дослідження, а також можливість змодельовати колірний простір у межах індивідуально-мовної картини світу.

Кольороназви, належачи до найбільш яскравих виразників творчої індивідуальності письменника, розкривають особливості його світосприйняття та світобачення. Активно застосовує лексеми на позначення кольору Надійка Гербіш – сучасна львівська письменниця, творчість якої характеризується наскрізною добротою, філософськими роздумами про життя, що сусідять з позитивними враженнями від навколишнього світу. Актуальність нашого дослідження спричинена тим, що символіка кольороназв у творчості Надійки Гербіш досі не ставала предметом спеціального наукового розгляду. Водночас колористичні лексеми в її оповіданнях набули яскравих індивідуальних особливостей, вивчення яких сприятиме більш глибокому розумінню як ролі кольороназв у творенні художнього тексту, так і їхньої ролі у формуванні індивідуального стилю Надійки Гербіш.

Мета статті – здійснити стилістичний аналіз колористичної лексики на позначення жовтого кольору та його відтінків у творах Надійки Гербіш «Теплі історії до кави» й «Теплі історії до шоколаду».

Виклад основного матеріалу дослідження. Жовтий колір належить до хроматичних кольорів основного спектру. Він найбільш суперечливий за своєю символікою, бо може відображати як позитивні, так і негативні боки людського життя (залежно відтінків жовтого та від ситуації вживання). Жовтий колір іноді символізує щастя, спокій. Позитивною є його асоціація з кольором сонця, золота. У Китаї цей колір символізував імператора, а прості люди не мали права одягатися в жовте. Для українців жовтий – це колір колосків пшениці, саме в такому символічному значенні його використано в кольорах прапора України.

З іншого боку, жовтий має зв'язок з гріхом, зрадою і остракізмом. У геральдиці жовтий колір означає непостійність, заздрість і адюльтер. У середньовічній Іспанії в жовте одягали спалюваних на вогні еретиків. Іуду Іскаріота зображали в жовтому плащі. Жовтий прапор на кораблі (Yellow Jack) означає, що корабель знаходиться на карантині. У англійській мові жовтий колір асоціюється з боязкістю. В арабській культурі «жовта усмішка» – нещира усмішка, у французькій мові «жовтий сміх» (rirejaune) – штучний сміх. На цій конотації жовтого побудовані лексикалізовані сполуки «жовта преса» – низькопробна преса, що женеться за сенсаціями (часто дутими або вигаданими) і плітками; «жовтий дім» – розмовний термін, що означає психіатричну лікарню тощо.

У творах Надійки Гербіш кольороназва «жовтий» та її еквіваленти, зокрема «золотий», ужиті переважно в позитивному значенні, хіба що в оповіданні «Листи в старій шухляді» «пожовклі паперові листи, записки і листівки» символізують час, старість.

Позитивні асоціації відображаються теплими жовтими відтінками цього кольору, які перегукуються з сонячною символікою золота. Часто золотий колір асоціюється з успіхом, багатством і розкішшю, а ще позначає колір світла, світил та вогню. У тексті Надійки Гербіш репрезентує три тематичні групи жовтого: 1) предмети побуту; 2) джерела освітлення (світла); 3) явища природи.

Предмети побуту, забарвлені авторкою в жовтий колір, дихають оптимізмом, заряджають енергією. В історії «Дерев'яний браслет» дівчинка, яка понад усе любить придумувати власні сценарії ранків, уявляє, «як вона прокидається на м'якеньких перинах, на ліжку з жовтим

балдахіном у метелики». Жовтий колір в авторському баченні Надійки Гербіш асоціюється з сонячним ранком також в оповіданні «Ретро-ранок», де він утілюється в образі «жовтого, круглого, наче курчатко, годинника».

Час від часу натрапляємо на таку художню деталь, як штучне «жовте світло», яке зігріває теплом, навіює спогади. Наприклад, головна героїня «Вокзальної кави» звертає увагу на нічні ліхтарі: «За вікном були жовті ліхтарі чужих міст і містечок – як оті круглі повітряні кулі, припнуті до міських алей», так само, як у «Стамбульських замальовках кавою», де чорному кольорові ночі протиставлено світло місяця, зірок і «тепло-жовтих ліхтарів». Акцентує на атмосфері сімейної ідилії кольороназва «жовтий» ужита в історії «Матушка»: «за вікном сипав сніг, освітлений жовтим м'яким світлом самотнього ліхтаря на тихій вулиці, де ніхто нікуди не поспішав».

Синонімом до жовтого виступає кольороназва «ванільний» в історії «Прага», де нове місто на горизонті нагадує про себе «ванільними ліхтарями». Аналогічну функцію виконує колоратив «пісочний», так, у замальовках «Прага» та «Продовження для казки» авторка в описі міст уживає епітет «будиночки кольору пісочного печива» та «місто... із будиночками – пісочним печивом». Це є свідченням того, що в уяві Надійки Гербіш колір сприяє створенню смакових образів. Тут лексема «жовтий» є виявом духовного тепла, здатна навіювати приємні спогади з відтінком ностальгії.

Природно, що Надійка Гербіш застосовує жовтий колір в описі осені, як-от в історії «Будапешт»: «ліси переливаються різними відтінками жовтого і червоного», водночас авторка відмовляється застосовувати «жовтий» у «Кольоровій казці про осінь», вочевидь, тому, що в останньому творі змальовано апогей осені, межові форми її колірної вияву.

Звернімося ще до однієї близької до жовтого, вторинної кольороназви «золотий». Небагато знайдеться в українській мові слів, які за різноманітністю семантики могли б конкурувати з прикметником золотий, який виявляє первинне або низку вторинних, похідних значень. У Словнику української мови зафіксовано сім значень лексеми золотий, з яких перших три прямі («який має в собі золото як складову частину або зроблений із золота»); решта – переносні («який своїм кольором нагадує золото; дуже цінний, вартий поваги (про людину, її характер)»; «який дає людям радість, щастя; прекрасний, щасливий; дорогий, любий (у переносному значенні)» [7, т. XI, с. 680].

Простежмо, як формується оригінальний поетичний зміст цього прикметника у творах Надійки Гербіш. Традиційно золотий колір пов'язують із осінню, тому епітет золотий посідає особливе місце у творах «Кольорова казка про осінь» і «Будапешт» із домінуючим значенням «кольором подібний до золота».

У семантичній структурі колоратива «золотий» у мові Надійки Гербіш особливо активізується значення «освітлений сонцем, сонячний», зокрема через змальовання «золотистих сонячних променів» («Ретро-ранок»), «дрібних золотистих краплинок» («Сітл») тощо. Міфологічні нотки простежуємо у творі «Сирний пиріг у бурю»: «Теплі золотисті кольори раптом стали холодними та непривітними. Сильний північний вітер завжди приносив дві речі: бурю і... сирний пиріг. Пиріг є уособленням сонця – традиційний слов'янський мотив, що породжує асоціацію з образом бога Ярила, який символізує родючість і плодovitість.

Збагачують семантичний ряд кольороназви «золотий» утворення з суфіксом неповноти ознаки -ав-, -ист- (золотавий, золотистий), дієприкметники позолочений, іменник золото.

Жовтий колір має значну кількість відтінків, з якими пов'язані умотивовані кольори-новотвори, що мають прозору семантико-морфологічну структуру. Утворені за колірною схожістю до предметів та явищ об'єктивної дійсності, вони позначають колірну якість опосередковано, як-от: жовтогарячий – помаранчевий, апельсиновий, рудий, мандариновий, золотий, спілої хурми тощо.

Близьким до жовтогарячого є рудий. Традиційна семантика «рудого» й «помаранчевого» стосується значення підозрілості, але в досліджуваних творах колоративи набувають позитивних семантико-стилістичних функцій. Великий тлумачний словник подає визначення: рудий – колір, отриманий унаслідок поєднання червоного із жовтим [7, т. VIII, с. 895]. Кольороназва «рудий» в «Історіях...» має досить високу частотність уживання, порівняно з іншими відповідниками. Об'єкти, які мають це забарвлення, можна поділити на дві тематичні групи: 1) окрас тварин або колір людського волосся; 2) барви природи.

У творах Надійки Гербіш достатнього наповнення набуває група «окрас тварин». У текстах руді тварини асоціюються з позитивними емоціями, а колоратив «рудий» актуалізують позитивні конотативні семи «радість», «щастя», «вільний час». Оповідання «Обідня кава для вчительки» сповнене позитивною атмосферою, цьому сприяє вживання колоратива на позначення кольору білочки: «Збоку пробігла руда білочка, кумедна така». Тваринка нагадала героїні про її домашніх улюбленців – рудих собак. Руді собаки – це деталь, яка наскрізною ниткою проходить через цілу низку творів Надійки Гербіш: в історії «Варшава» головна героїня збирається йти до лісу гуляти з рудими собаками; у «Казках під стукіт коліс» бабуся дівчини колись привезла у кошику «песеня з рудою плямою на чолі», а в «Кольоровій казці про осінь» «рудий собака виляє рудим хвостом, піднімаючи руду куряву» (у цьому разі спостерігаємо потрійний акцент на кольорі). Цей прийом служить для увиразнення стану навколишнього світу, зосереджує увагу на тому, що всі фарби діють в унісон з фарбами осені. Слід звернути увагу, що у своїх оповіданнях Надійка Гербіш зображає собак виключно рудого кольору, можливо, тому, що цей колір доповнює особливості вдачі домашніх улюбленців; сприяє візуалізації образів, працює на емоційне сприймання читачем епізодів у тексті.

Прийом контрасту провідний в історії «Зустріч на розі», він застосовується не лише для змалювання характерів, зовнішності, стилю абсолютно різних чоловіка й жінки, яких випадково звела доля, а також їхнього побуту та домашніх тварин. Єдиним об'єднавчим чинником слугує те, що «у неї жив рудий кіт, а в нього – рудий спанієль». Колоратив «рудий» – ланка, що поєднує різних людей, вирівнює всі відмінності, нівелює будь-які розбіжності в думках та діях, адже герої обрали тварин однакового кольору ще до знайомства, підсвідомо.

Змістова структура кольороназви «рудий» містить низку компонентів оцінно-психологічного плану, наявність яких зумовлена здатністю цього кольору викликати певні асоціації та впливати на емоційну сферу людини. Авторка акцентує увагу не на носіях кольору, а на особливостях характеру героїв – власників «рудих» тварин. У різні часи в різних народів спостерігаємо неоднакове ставлення до рудоволосих людей. Їх то вважали чаклунами, то, навпаки, намагалися наслідувати рідкісний колір, фарбуючи волосся. Наприклад, у період правління Петра I було видано указ, що категорично забороняв рудим займати державні пости й свідчити в судах. У середньовічній Європі таких людей часто спалювали на вогнищах, хибно вважаючи їх утіленням відьомства. Нині ж багато дівчат фарбуються в рудий колір з метою додати собі яскравості, привабливості.

У своїх «Історіях...» Надійка Гербіш наділяє рудий колір певною містичністю й підкреслює зв'язок із сонцем (рудоволосих зазвичай називають дітьми сонця, сонячними людьми). Не всі традиційні тлумачення знаходять утілення в героях Надійки Гербіш. Найчастіше цей колір волосся мають героїні жіночої статі. Рудоволосий чоловік у тексті з'являється лише одного разу в історії «Зустріч на розі». Абсолютно очікувано рудоволосий виявляється неординарною натурою, художником, який постійно одягає капелюхи, малює картини в ніжних тонах, мандрує велосипедом, винаймає мансарду в приватному секторі (любить свободу, прагне бути поруч з природою). Примітна деталь в описі героя нашттовує на думку, що він життєрадісна, позитивна людина: «у нього було багато дрібних зморшок від сміху». Жіночі образи мають перегуки з цими характеристиками, але для кожної героїні авторка приберегла особливі смисли. У тексті постають жінки різного віку. Надійка Гербіш акцентує на двох періодах життя людини – дитинстві й зрілості – й у такий спосіб розкриває вплив кольору на характер людини на різних етапах її життя.

В історії «Матушка» «маленька дівчинка з рудими кісками задерла голову догори й почала ловити сніжинки язиком». Примітно, що увагу оповідача привернуло саме волосся дівчинки, яке яскраво виділялося на тлі зимового пейзажу, а не її одяг. «Рудий – це запальна енергетика, інколи бездумність» – аби передати це значення авторка використала просторічне, дещо знижене дієслово «задерла» з метою передати дитячу невимушеність, простоту в діях. Тут образ рудоволосої дитини є об'єднавчою ланкою між світом природи і людини, дівчинка – своєрідний посланець сонця, що робить світ яскравим, щирим та радісним.

Рудоволоса Юстина, головна героїня історії «Пелюстковий сніг», – доросла жінка, яка найбільше любить готувати для свого чоловіка, не уявляє життя без читання в гамаку під зеленим деревом, але єдина деталь викриває її безтурботний характер: «лише коли вітер почав розсипати дощові бризки, Юстина, помахуючи рудим хвостиком, пішла готувати обід і пекти коржики Тимофію до вечері».

Отже, Надійка Гербіш уживає кольороназву «рудий», аби розкрити читачеві особливості вдачі рудоволосих людей на прикладі героя-чоловіка та двох героїнь, представниць різних вікових груп.

Відповідником жовтогарячого є помаранчевий колір, що символізує жар, тепло й могутність полум'я. Кольороназва має прозору семантико-морфологічну структуру, утворена за колірною схожістю до помаранча. Словник української мови дає такі визначення слова: 1) субтропічне вічнозелене цитрусове дерево родини рутових; 2) запашний оранжево-червоний кулясто-приплюснутий плід цього дерева, який має товсту гірку шкірку і гіркувато-кислий м'якуш; 3) розм., те саме, що апельсин [7, т. VI, с. 113].

Свого часу у зв'язку з подіями кінця 2004 року (Помаранчева революція) прикметник «помаранчевий» отримав шанс витіснити оранжевий з ужитку. Оранжевий колір не належить до простих, досить складною була й півторастолітня історія усталення назви. Традиційно в Україні вживали засвоєні з кінця XIX ст. складні наївні позначення кольорів, які містять вказівки на вогонь, жар: жовтогарячий (гарячий) та жовтожар (жар). При цьому прикметник жовтогарячий, як і бурштиновий, імовірно, потрапив в українську через посередництво польської мови.

У Західній Україні в кінці XIX ст., окрім жовтогарячий (feurgelb), знали також запозичений через польське й німецьке посередництво з італійської мови помаранчевий. Його використання на українському ґрунті умотивоване не стільки значенням кольору, скільки позначенням належності до родини цитрусових, «померанцевих» (помаранч – це особливого сорту цитрусовий, «померанець»). Прикметник походить з відомого з XVIII ст. слова помаранча (італійськ. *romagancia*), яке у своїй структурі містить вказівку на помідор та апельсин і разом з оранжевий має спільного предка – арабське слово. Щоправда, слова помаранч, помаранчевий запозичено з італійської через німецьке та польське посередництво, а оранжевий – через французьке та російське. Ілюстрацією важкого засвоєння кольору може слугувати словник за ред. А. Кримського, де рос. *оранжевый* перекладається складними подвійними позначеннями, а помаранчевий колір трапляється тільки в «цитрусових» гаслах [6].

Пізніше (до 1940-х років) у словники потрапляє запозичене з французької через російську мову позначення кольору *оранжевый*, яке швидко витісняє складне слово жовтогарячий на периферію та стає основним позначенням кольору аж до 2004 року. На початку 2000-х років помаранчевий починає вживатися саме в значенні оранжевого кольору, а не на позначення сорту цитрусових. Прикметник спершу сприймався однозначно як західноукраїнський варіант, хоча тут ідеться радше про перенесення акценту з «померанцевого» золотисто-оранжевого кольору на загальний *оранжевый* (жовтогарячий) через відомі тенденції відштовхування.

У творах Надійки Гербіш кольороназва «помаранчевий» використовується активніше, порівняно зі спорідненими одиницями (на лексему «жовтогарячий», натрапляємо лише один раз у замальовці «Кольорова казка про осінь»). Можемо виділити три тематичні групи прикметника «помаранчевий»: 1) забарвлення фруктів; 2) інтер'єр кімнати; 3) природа, зокрема осінь.

У «Замальовках 12 грудня» головна героїня замовляє провідниці потягу чай: «Взимку у її сумці завжди були мандаринки. Тож ти дістаєш одну,обираєш і кидаєш дві помаранчеві плястерки до склянки. А потім ще одну, попередньо витиснувши з неї сік ложечкою». Таким чином, кольороназва спричиняє появу зорових та смакових образів. «Помаранчеві плястерки» відтворюють візуальну картину, а згадка про солодкий фрукт – нагадує читачеві про кислувато-солодкий смак і особливий запах мандаринів, які завжди асоціюються з новорічними святами. У такий спосіб увиразнюються зимові мотиви, пов'язані зі сніжною прохолодою й теплими вечорами біля каміну.

Досить часто для оформлення інтер'єру люди віддають перевагу помаранчевому кольору. Такий варіант доречний, якщо власники кімнати люди активні, життєрадісні, енергійні, люблять улаштовувати вечірки. Тож в історіях «Звідки береться натхнення» натрапляємо на такі слова: «У її світлій помаранчевій кімнаті добре і затишно. «Різдвяній зустрічі» своїх енергійних, творчих, неординарних героїнь Надійка Гербіш поміщає в помаранчевий інтер'єр. Попереджальним знаком є «помаранчева весела табличка «Happynow. Please, donotdisturb» на дверній ручці спальні. Колір тут є втіленням почуття гумору головної героїні, її веселим поглядом на зовнішній світ. Функційне навантаження наскрізне: колір вказує на індивідуальність і незалежність жінки, яка виражає своє «я» й чітко окреслює «власну територію». Водночас цей факт не свідчить про те, що жінка боїться світу й утікає від нього. «Помаранчева табличка» є невід'ємним атрибутом, аби «час від часу затуляти собі зовнішній світ: вимкнути телефон, радіо,

телевізор, закрити ноутбук, відкласти газети, журнали, навчальні книжки» і просто побути з тією людиною, яка нас найбільше потребує – навіть якщо вона виявиться власним «я».

Усі лексичні й стилістичні можливості колоративів, що зближуються з жовтогарячою фарбою, Надійка Гербіш творчо й сміливо використовує у своїх оповіданнях, зокрема при змалюванні осені. Наприклад, «Кольорова казка про осінь» починається словами: «Усе навколо стало, жовтогарячим, червоним, блискучим, розжареним». Ця палітра кольорів відкриває перед читачем осінню картину, коли зелене листя дерев пожовтіло, а далі перетворилось на суцільні вогнища. Авторка застосовує прийом градації, нагнітання тонів для того, щоб показати всю палітру кольорів осені, домінантою яких стає жовтогарячий. Стилiстичний ефект ґрунтується на нагромадженні синонімів, градації, використанні однотипності мовної форми для підсилення аналогії: «Усе навколо стало золотом. Жовтогарячим, червоним, блискучим, розжареним. ...Помаранчеві дерева, килим під ногами кольору спілої хурми. ...коли навіть небо помаранчеве, як і відблиски призахідного сонця на пожухлій траві. Мандариновий туман плутається у кронах дерев... Рудий собака виляє патлатим рудим хвостом, піднімаючи руду куряву. У позолочених проміннях хатинках мешканці п'ють золотаві духмяні ройбуші, ...їдять рум'яну шарлотку... Жінки кутаються в персикові шалі, застеляють свої крісла апельсиновими пледами. Чоловіки... одягають жовті светри. Діти бавляться шоколадними м'якими медведиками в оранжевих шаликах. Розбещені руді коти мостяться коло духовок... і дивляться своїми золотавими очима на золотавий світ. Осінній». Для повноти картини осені авторка додає: «Ще осінь – це коли старі, дещо поіржавілі машини... стають найкращим подіумом і виставковою галереєю для золотого, багряного, помаранчевого листя...».

Зоровий образ «помаранчеве небо» доповнює пейзаж. Функція цього оксиморона – утворити нову смислову якість. «Помаранчеве небо» вносить експресивний ефект в картину осіннього пейзажу. В оповіданні «Кольорова казка про осінь» Надійка Гербіш продемонструвала багатство виражальних можливостей українських слів, які можна об'єднати в синонімічний ряд: жовтогарячий – оранжевий, помаранчевий, мандариновий, апельсиновий, рудий, золотий, золотавий, золотистий, багряний, розжарений, кольору спілої хурми, персиковий, рум'яний, поіржавілий.

Висновки та перспективи дослідження. Отже, колоратив «жовтий» та його відповідники «ванільний», «пісочний», «золотий» уживаються у функції колірних епітетів на означення предметів побуту, джерел освітлення (світла), опису явищ природи. Колоратив «жовтогарячий» та інші відтінки жовтого – найбільш широко представлені в оповіданнях Надійки Гербіш одиниці. Вони є носіями позитивних конотацій, які авторка використовує для відображення внутрішнього світу людини через її зовнішні характеристики та для зображення теплих сонячних днів, барв осені. Найбільш яскраво стилістичні можливості кольороназв на позначення жовтогарячого кольору виявлено в оповіданні «Кольорова казка про осінь». Авторка, майстерно змалювуючи барви природи, використовує ампліфікацію, градує, нагнітає тони для того, щоб показати всю палітру кольорів осені.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабій І. М. Семантика, структура та стилістичні функції назв кольорів у сучасній українській мові : автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01 / Інститут української мови НАН України. К., 1997. 21 с.
2. Дзивак О. Н. Лексика на обозначение цветов в современном украинском литературном языке : автореф. дис. на соиск. канд. филол. наук : 10.02.01 / Киевский государственный педагогический институт. К., 1975. 22 с.
3. Губарева Г. А. Семантика та стилістичні функції колоративів у поетичній мові Ліни Костенко : дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2002. 174 с.
4. Крижанська О. М. Колір та способи передачі його в українській мові. Актуальні проблеми сучасної філології. Рівне : РДГУ, 1999. С. 94–106.
5. Критенко А. П. Семантична структура назв кольорів в українській мові. Мовознавство. 1967. № 4. С. 97–112.
6. Російсько-український словник: у 4-х т. – Т. 1. А–Ж. Редактори : В. Ганцов, Г. Голоскевич, М. Грінченкова. Головний редактор : акад. А. Кримський. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016.
7. Словник української мови : в 11 томах ; за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970–1980.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Гербіш Надійка. Теплі історії до шоколаду. К. : БрайтСтарПаблішинг, 2012. 144 с.
2. Гербіш Надійка. Теплі історії до кави. К. : БрайтБукс, 2012. 168 с.

REFERENCES

1. Babii, I. M. (1997). Semantyka, struktura ta stylistychni funktsii nazv koloriv u suchasnii ukrainskii movi. [Semantics, structure and stylistic functions of color names in modern Ukrainian language]. Kyiv: NASU Institute of Ukrainian Language.
2. Dzyvak O. N. (1975). Leksyka na oboznachenye tsvetov v sovremennom ukraynskom lyteraturnom yazyke. [Color vocabulary in modern Ukrainian literary language]. Kyiv: Kyiv State Pedagogical University.
3. Hubareva H. A. (2002). Semantyka ta stylistychni funktsii koloratyviv u poetychnii movi Liny Kostenko. [Semantics and stylistic functions of coloratives in poetic language of Lina Kostenko]. Kharkiv: National University of Kharkiv.
4. Kryzhanska O. M. (1999). Kolir ta sposoby peredachi yoho v ukrainskii movi. [Color and ways of its expression in Ukrainian language]. Rivne: RDHU.
5. Krytenko A. P. (1967). Semantychna struktura nazv koloriv v ukrainskii movi. [Semantic structure of color names in Ukrainian language]. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.
6. Krymskyi A., Hantsov V., Holoskevych H., Hrinchenkova M. (2016). Rosiisko-ukrainskyi slovnyk: u 4-kh t. – T. 1. [Russian-Ukrainian dictionary in 4 volumes – Volume 1]. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho.
7. Bilodid I. K. (1970–1980). Slovnyk ukrainskoi movy : v 11 tomakh. [Dictionary of Ukrainian language: in 11 volumes]. Kyiv: Naukova dumka.

LIST OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Herbish N. (2012). Tepli istorii do shokoladu. [Warm stories for chocolate]. Kyiv: BraitStarPablishynh.
2. Herbish N. (2012). Tepli istorii do kavy. [Warm stories for coffee]. Kyiv: BraitBuks.

УДК : 81'37

Ніжнік Л.
(Чернівці)

ЕПІСТЕМІЧНА МОДАЛЬНІСТЬ ДЛЯ ВИРАЖЕННЯ СУМНІВУ

Стаття досліджує епістемічні слова та фрази для вираження СУМНІВУ в художньому тексті. Зроблено спробу розмістити епістемічні слова та фрази СУМНІВУ на шкалі впевненості. Ці мовні одиниці вибрані на основі негативного значення концепту СУМНІВ та ряду його властивостей. Досліджувані одиниці беруться з існуючих класифікацій епістемічних одиниць і вивчаються в контексті.

Ключові слова: сумнів, шкала впевненості, епістемічні слова та фрази, суб'єктивна модальність.

Статья исследует эпистемические слова и фразы для выражения СОМНЕНИЯ в художественном тексте. Сделана попытка разместить эпистемические слова и фразы СОМНЕНИЯ на шкале уверенности. Эти языковые единицы выбраны на основе негативного значения концепта СОМНЕНИЕ и ряда его особенностей. Исследуемые единицы берутся из существующих классификаций эпистемических единиц и изучаются в контексте.

Ключевые слова: сомнение, шкала уверенности, эпистемические слова и фразы, субъективная модальность.

The article explores epistemic words and phrases to express DOUBT in a fictional text. Epistemic words and phrases originate from epistemic modality or stance and epistemic logic. Epistemic logic deals with the world of knowledge that a person can possess to a varying degree. Epistemic modality is